

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 11CoP/190/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2324201734
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 06. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Katarína Arnouldová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2025:2324201734.1

Uznesenie

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Kataríny Arnouldovej a sudcov JUDr. Silvie Hýbelovej a Mgr. Fedora Benku, vo veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa: A. B., nar. XX.X.XXXX, trvale bytom ako matka, v konaní zastúpené kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Galanta, dieťa matky: C. D. E., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom F. G. XXX, právne zastúpená: JUDr. Nadežda Boľová, advokátka, so sídlom Šafárikova 1522, Galanta, a otca: F. B., nar. X.X.XXXX, trvale bytom H. I. XXX, I., právne zastúpený: JUDr. Sylvia Barciová, advokátka, so sídlom Komenského 6331/1F, Dunajská Streda, o zmenu úpravy výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu a o zmenu priezviska maloletého dieťaťa, o odvolaní matky proti rozsudku Okresného súdu Galanta zo dňa 24. septembra 2024, č.k. 5P/74/2024-71, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom výroku III. a závislom výroku IV. r u š í a v r a c i a mu na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Rozsudkom, napadnutým odvolaním, súd prvej inštancie výrokom I schválil rodičovskú dohodu o úprave styku otca s maloletou, o zvýšení výživného na maloletú zo sumy 90 eur na sumu 220 eur mesačne a úhrade dlžného výživného za obdobie od 06.05.2024 do 24.09.2024, výrokom II. súd konštatoval, že týmto sa mení rozsudok Okresného súdu Galanta, číslo konania 12P/205/2015-44 zo dňa 10.12.2015 v časti styku otca s maloletým dieťaťom a v časti určenia výživného na maloleté dieťa, výrokom III. súd zamietol návrh navrhovateľky v časti zmeny priezviska maloletého dieťaťa a výrokom IV. rozhodol, že účastníci nemajú právo na náhradu trov konania.

2. Rozhodnutie vo výroku I. súd právne odôvodnil podľa ustanovení § 36 ods. 1, § 62 ods. 1 až 6 a § 75 ods. 1 Zákona o rodine, vecne tým, že v priebehu konania rodičia navrhli schválenie rodičovskej dohody, čomu súd vyhovel nakoľko mal za preukázané, že dohoda rodičov je v súlade s ustanoveniami Zákona o rodine, je v záujme maloletého dieťaťa a zodpovedá možnostiam a schopnostiam obidvoch rodičov.

3. Pokiaľ ide o výrok III., súd rozhodnutie právne odôvodnil podľa ustanovení § 35, § 40 ods. 1 až 3, § 111 ods. 1 písm. a) Civilného mimosporového poriadku (ďalej len CMP), § 4 ods. 1, § 6 ods. 1, § 8 a § 9 zákona č. 300/1993 Z.z. o mene a priezvisku. Na vecné odôvodnenie rozhodnutia uviedol, že právny zástupca matky na pojednávaní dňa 24.09.2024 navrhol rozšíriť konanie aj o úpravu priezviska maloletého dieťaťa, ktoré by bolo nositeľom oboch priezvisk rodičov. Z výpovede matky vyplynulo, že má dve biologické deti a vychováva jedno dieťa manželovo z jeho predchádzajúceho manželstva, ktoré žije s nimi v spoločnej domácnosti. Požiadavka na zmenu priezviska maloletej prišla od dcéry. Podľa jej informácií od dcéry, otcovi požiadavku predniesla, otec jej na to povedal, že si to musí premyslieť, pričom doteraz premýšľa a dcéra nemá odpoveď, či áno alebo nie. Už pri hospitalizácii v 01/2024 musela matka preukázať rodným listom, že je to jej dcéra. Otec sa k návrhu na zmenu priezviska maloletej vyjadril pred súdom tak, že nesúhlasí, aby jeho dcéra používala priezvisko E., nechce, aby používala priezvisko človeka, ktorý sa mu viackrát vyhrážal a chcel ho zbiť. V tomto smere ho zaujíma postoj

maloletého dieťaťa. Maloletá mu hovorila o zmene priezviska, naposledy tento rok vo februári, že chce používať priezvisko E., lebo v škole sa čudujú, prečo nepoužíva takéto priezvisko a otec jej povedal, že si to rozmyslí. Odvtedy sa mu vyhrážali a manžel navrhovateľky na neho fyzicky zaútočil. Z otcovej výpovede vyplýva, že teraz dcéru nevoláva, lebo keď jej volá, tak dajú nahlas telefón a nevie sa s ňou rozprávať osamote. Fyzicky sa s dcérou naposledy stretol v júni 2024, za dcérou sa tam bojí ísť. Súd odmietol vykonať dôkaz výsluchom maloletého dieťaťa, nakoľko to považoval za nadbytočné, keďže z výpovedí matky a otca na pojednávaní je zrejmy postoj maloletého dieťaťa. Súd poukázal na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 7Cdo/224/2019 zo dňa 29.10.2019, v zmysle ktorého každé jedno rozhodnutie o udelení súhlasu na podanie žiadosti na zmenu priezviska maloletého je založené na riešení čisto individuálnych otázok, ktoré nemôžu byť považované za pravidlo pre iné prípady. V prípade návrhu niektorého z rodičov na udelenie súhlasu rodičovi na podanie žiadosti o zmenu priezviska dieťaťa súd skúma, či udelenie takéhoto súhlasu bude v záujme maloletého, napr. či to bude prospievať jeho zdravému vývoju v novom prostredí, či druhý rodič, ktorý so zmenou nesúhlasí, si voči dieťaťu plní svoje rodičovské povinnosti a pod. O žiadosti o povolenie zmeny priezviska (aj mena) rozhoduje matričný úrad podľa zákona č. 300/1993 Z.z. o mene a priezvisku.

4. Súd prvej inštancie konštatoval, že zamietol návrh matky požadujúcej zmeniť priezvisko maloletého dieťaťa na B. E., nakoľko nezistil dôležité a závažné dôvody na zmenu priezviska, keď vzťah matky a dieťaťa je možné preukázať na základe rodného listu. Otec, ktorý so zmenou priezviska maloletého dieťaťa nesúhlasí, si plnil svoju vyživovaciu povinnosť voči maloletému dieťaťu aj nad rozsah určený rozsudkom Okresného súdu Galanta sp. zn. 12P/205/2015, nestratil k maloletému dieťaťu citový vzťah a preto je potrebné, aby u maloletého dieťaťa bol udržiavaný a prehlbovaný pocit spolupatričnosti s týmto právnym a biologickým otcom. Takáto zmena priezviska by ani nebola v záujme maloletého dieťaťa, nakoľko spolužiaci by sa zrejme začali pýtať maloletého dieťaťa, prečo má dve priezviská, keď ostatné deti obvykle majú jedno priezvisko, a keďže pri zmene priezviska by bolo potrebné vymeniť preukaz zdravotného poistenia a zaevidovať zmenu priezviska na Úrade práce sociálnych vecí a rodiny do evidencie o prídavku na dieťa, čo by bola zbytočná komplikácia pre maloleté dieťa. Okrem toho je relevantný argument otca, že nechce, aby jeho maloleté dieťa bolo nositeľom priezviska od muža, ktorý sa voči nemu správa agresívne. Z uvedených dôvodov súd nezistil dôležitý a závažný dôvod na udelenie súhlasu matke na podanie žiadosti o zmenu priezviska dieťaťa. Súd nepovažoval názor maloletého dieťaťa za rozhodujúci vzhľadom na vek maloletého dieťaťa 10 rokov, keď maloleté dieťa je ešte vo veku, kedy môže preberať názor matky, ktorej je zverené do osobnej starostlivosti a iných členov ich spoločnej domácnosti, za situácie, keď otec sa bojí chodiť za maloletým dieťaťom.

5. O trovách konania súd rozhodol podľa § 52 CMP.

6. Proti výroku III. rozsudku súdu prvej inštancie podala odvolanie matka a to podľa § 365 ods. 1 písm. e) CSP majúca za to, že súd prvej inštancie nevykonala navrhované dôkazy potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností a následne v zmysle § 365 ods. 1 písm. f) CSP súd dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam. Uviedla, že predniesla návrh na zmenu priezviska maloletej a to tak, že maloletá by bola nositeľkou oboch priezvisk a volala by sa A. B. E. a to z toho dôvodu, že sa jedná o opakovanú vôľu maloletej. Keďže rodičia nevedia v tejto otázke nájsť spoločný konsenzus, hoci otec na pojednávaní pripustil, že táto požiadavka maloletej mu je známa, navrhla právna zástupkyňa navrhovateľky, aby bol vykonaný výsluch maloletej prostredníctvom kolízneho opatrovníka k tejto otázke. K tomuto návrhu sa pripojila aj právna zástupkyňa otca dôvodiac, že podľa jej názoru nejde o vôľu maloletej, ale o vôľu matky, preto žiadala vykonať pohovor s maloletou k tejto otázke. Súd však návrh na vykonanie dokazovania zamietol s odôvodnením, že nie je potrebný. Odvolateľka má za to, že takýto postup súdu nie je správny a súd pochybil. Výsluch resp. pohovor s maloletou je v otázke starostlivosti o maloleté dieťa nielen žiaduci, ale aj potrebný na zistenie rozhodujúcich skutočností, najmä však na zistenie, prečo má maloletá vôľu volať sa aj po matke a aké sú motívy, ktoré maloletú k prejavu vôle ohľadom zmeny priezviska viedli. Na základe pohovoru s maloletou súd mohol získať rozhodujúce skutočnosti potrebné na svoje rozhodnutie. Matka sa nestotožňuje s dôvodmi uvedenými v bode 46 napadnutého rozsudku na podporu súdom zvoleného rozhodnutia, nakoľko nevyplývajú z dokazovania vo veci samej. Konštatovanie, že otec prispieva výživou na maloleté dieťa aj nad rámec výživného, nie je vôbec pravdou, inak by nebola matka nútená obrátiť sa s návrhom na úpravu mimoriadnych výdavkov na dieťa na súd. Matka vydokladovala otcovi mimoriadne výdavky na dieťa za tretí štvrtrok kalendárneho roka, ale otec ich odmietol uhradiť s odôvodnením, že sa na ne nevzťahuje rodičovská dohoda. Súd nesprávne považoval za relevantný argument otca, že tento

nechce, aby jeho dieťa bolo nositeľom priezviska od muža, ktorý sa voči nemu správa agresívne, aj toto tvrdenie považuje matka za nepreukázané. Otec sám pripustil, že sa vo vzťahu k matke dieťaťa správal nevhodne, keď ju nazval „tučnou kurvou“ a následne s vyhrážkou, že ju zabije. Uvedené je predmetom dokazovania v priestupkovom konaní a nie agresívne konanie manžela matky vo vzťahu k otcovi maloletej. Ďalej matka poukázala na to, že otec nemá k maloletej vybudované citové väzby, naposledy s ňou bol v kontakte 07.06.2024 telefonicky v trvaní pár minút, nikdy však s ňou nebol v nemocnici, u lekára, na terapii a pod., počas letných prázdnin s ňou nikdy nebol na kúpalisku, na zmrzline a ani nevedel, kto zabezpečoval starostlivosť o maloletú. Neobstojí preto tvrdenie súdu, že otec nestratil k maloletej citový vzťah a jediný dôvod, pre ktorý maloletú nenavštevuje je agresívne správanie manžela matky. Pokiaľ by otec o dieťa mal reálny záujem, navštevoval by ho v škole, zaujímal sa o neho a svoj vzťah k nemu upevňoval a budoval. Rovnako nemôže obstať argument súdu, že zmena priezviska by znamenala komplikáciu pre maloleté dieťa, pretože všetky s tým súvisiace zmeny ohľadom výmeny preukazov, zmeny v evidenciách nepredstavujú komplikáciu pre dieťa, ale úkony, ktoré v mene dieťaťa robí rodič. Matka zdôrazňuje, že maloletá býva v spoločnej domácnosti s matkou, jej manželom, dvoma súrodencami a jedine maloletá je nositeľkou priezviska, ktoré nekorešponduje s ostatnými členmi rodiny. Preto je práve v záujme maloletého dieťaťa, aby sa volalo rovnako ako ostatní členovia domácnosti a ako jej súrodenci a svojim spôsobom ako rodičia, keďže manžel matky má k maloletej vzťah ako otec k dcére a na rozdiel od otca maloletej svoje postavenie rodičia berie so všetkými povinnosťami, ktoré si zdravotný stav maloletej vyžaduje. Zároveň matka opakuje, že maloletá by neprišla o meno svojho otca, naďalej by bola nositeľkou aj priezviska biologického otca, teda do jeho práv by sa žiadnym spôsobom nezasiahlo. Na základe uvedeného navrhla, aby odvolací súd rozsudok v napadnutom rozsahu zrušil a vrátil vec na nové konanie okresnému súdu.

7. Otec považoval rozsudok v napadnutom rozsahu za vecne správny, matka túto požiadavku predložila až v e-mailovej správe zo dňa 26.08.2024 spolu s prílohou návrhu rodičovskej dohody (neskôr schválenej súdom), v ktorej návrhu absentovala zmienka o predmetnej zmene. Pokiaľ považuje navrhovateľka takúto zmenu naozaj za nutnú a odôvodnenú, nie je zrejme prečo ju neriešila od samého začiatku súdneho konania, hoci od počiatku bola s názorom otca na túto otázku uzročená. Keďže otec návrh rodičovskej dohody hneď v plnom rozsahu akceptoval, matka vzápätí otvorila otázku ďalšiu a to otázku zmeny priezviska maloletej, o ktorej presne mohla vedieť, ako otca vyprovokuje. Pokiaľ ide o provokáciu, otec poukazuje na obsah svojho písomného vyjadrenia zo dňa 14.08.2024 a jeho výpoveď na pojednávaní, kedy poukázal na invectívy súčasného manžela matky voči otcovi i členom jeho rodiny. K tvrdeniu odvolateľky, že agresívne správanie pána E. voči nemu nebolo preukázané, otec uvádza, že navrhovateľka jeho písomné či ústne tvrdenia v tomto smere nepoprela. Práve pri poslednom incidente oni obaja otca maloletej tak ponižovali a provokovali, že vyslovil aj on jedno škaredé slovo, za čo bol fyzicky inzulťovaný pánom E.. Otec je toho názoru, že ani navrhovanou zmenou priezviska by maloletá A. stále nemala priezvisko korešpondujúce s priezviskom ostatných a stále by sa volala inak. Matka neuviedla žiadne pádne dôvody, ktorými by preukázala záujem maloletej na uvedenej zmene. Uviedla iba prípad kedy musela predložiť rodný list maloletej počas jej hospitalizácie, čo je však bežnou praxou pri každom dieťati, rovnako ako pri zápise dieťaťa do školy. Z ničoho nevyplýva, že by maloletá utrpela nejakú ujmu preto, lebo je nositeľkou aktuálneho priezviska. Ani maloletá, keď otcovi túto svoju žiadosť predložila, nenaznačila nič v tomto smere a aj práve preto je otec presvedčený, že uvedená myšlienka pochádza od matky. Pokiaľ matka popiera tvrdenie, že otec prispieva na maloletú aj nad rámec výživného, otec poukazuje na to, že nikdy nepopierala, že v poslednom období (aj v čase pred podaním jej návrhu) dobrovoľne poukázal mesačne sumu 150 eur namiesto 90 eur, ktorá skutočnosť bola okrem iného tiež dôvodom na zamietnutie návrhu matky na nariadenie neodkladného opatrenia. Navrhol preto rozsudok v napadnutom výroku potvrdiť.

8. Kolízny opatrovník sa k podanému odvolaniu nevyjadril.

9. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 CSP) po zistení, že odvolanie podala včas oprávnená osoba (§ 359, § 362 ods. 1 CSP a § 7 ods. 1 CMP) proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok prípustný (§ 355 ods. 1 CSP), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 a contrario CSP), preskúmal napadnutý rozsudok, ako aj konanie mu predchádzajúce bez ohľadu na rozsah a dôvody podaného odvolania (§ 65 a § 66 CMP) a dospel k záveru, že odvolanie matky je dôvodné.

10. Predmetom konania vedeného na súde prvej inštancie pod sp. zn. 5P/74/2024 bola zmena úpravy výkonu rodičovských práv a povinností k maloletej a taktiež nahradenia súhlasu otca k podaniu žiadosti na zmenu priezviska maloletej A. z B. na B. E.. Predmetom odvolacieho konania, s poukazom na obsah podaného odvolania, bolo preskúmanie správnosti postupu a rozsudku súdu prvej inštancie v jeho výroku III, ktorým súd zamietol návrh matky v časti zmeny priezviska maloletého dieťaťa.

11. Vychádzajúc z ustanovenia § 35 Zákona o rodine, v spojení s príslušnými ustanoveniami zákona č. 300/1993 Z.z. o mene a priezvisku, v prípade nedosiahnutia dohody rodičov o zmene priezviska maloletého dieťaťa môže súd na návrh niektorého z rodičov udeliť súhlas na podanie žiadosti na zmenu priezviska maloletého dieťaťa (o ktorej zmene následne rozhoduje príslušný štátny orgán podľa osobitného zákona) vtedy, ak sú na takúto zmenu závažné dôvody. Tieto závažné dôvody odôvodňujúce zmenu priezviska nastávajú najmä vtedy, ak rodič nesúhlasiaci so zmenou priezviska si neplní svoje rodičovské povinnosti k dieťaťu, nejaví o neho záujem, stratil k nemu citový vzťah, a preto nie je naďalej v záujme ďalšej výchovy dieťaťa, aby pocit spolupatričnosti s ním bol u dieťaťa pestovaný a prehlbovaný, alebo tiež ak rodič, ktorý má dieťa vo výchove, žije s novým partnerom, s ktorým má ďalšie dieťa, ktoré má priezvisko odlišné od dieťaťa. Za takéto závažné dôvody možno považovať aj okolnosti, ktoré by spôsobovali ujmu, resp. by bola zhoršená kvalita života maloletého dieťaťa, spojená s jeho priezviskom. I keď pri rozhodovaní súdy nemôžu opomínať ani práva rodičov, prvoradým hľadiskom vždy musí byť záujem maloletého dieťaťa (čl. 5 Zákona o rodine).

12. V prejednávanej veci súd prvej inštancie návrh matky o nahradenie súhlasu otca so zmenou priezviska dieťaťa zamietol majúc za to, že nezistil dôležité a závažné dôvody na zmenu priezviska a zmena priezviska by ani nebola v záujme maloletého dieťaťa. Odvolateľka namietala pochybenie súdu prvej inštancie spočívajúce v nevykonaní navrhovaných dôkazov potrebných na zistenie rozhodujúcich skutočností a odvolací súd jej musel dať za pravdu.

13. Podľa § 43 ods. 1 Zákona o rodine, maloleté dieťa má právo vyjadriť samostatne a slobodne svoj názor vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú. V konaniach, v ktorých sa rozhoduje o veciach týkajúcich sa maloletého dieťaťa, má maloleté dieťa právo byť vypočuté. Názoru maloletého dieťaťa musí byť venovaná náležitá pozornosť zodpovedajúca jeho veku a rozumovej vyspelosti.

14. Podľa § 38 ods. 1 a 2 CMP ak je účastníkom maloletý, ktorý je schopný vyjadriť samostatne svoj názor, súd na jeho názor prihliadne. Názor maloletého zisťuje súd spôsobom zodpovedajúcim jeho veku a vyspelosti. Podľa povahy veci zisťuje súd názor maloletého bez prítomnosti iných osôb.

15. Podľa § 35 CMP, súd je povinný zistiť skutočný stav veci (aj článok 6 CMP).

16. Podľa § 36 CMP, súd je povinný vykonať aj iné dôkazy, ako navrhli účastníci, ak je to potrebné na zistenie skutočného stavu veci.

17. Posúdiť najlepší záujem dieťaťa v každom jednotlivom prípade je primárne úlohou vnútroštátnych orgánov, ktoré majú výhodu priameho kontaktu s dotknutými osobami. Preto majú určitú mieru voľnej úvahy, avšak Európsky súd pre ľudské práva preskúmava podľa Dohovoru rozhodnutia, ktoré tieto orgány prijali pri výkone svojej právomoci. Článok 8 obsahuje aj procesné záväzky a vnútroštátny rozhodovací proces musí byť spravodlivý a umožniť všetkým zúčastneným sa k veci plne vyjadriť. Súdy musia dôkladne preskúmať celú rodinnú situáciu (faktory skutkové, citové, psychologické, materiálne, či zdravotné) a urobiť vyvážené a rozumné posúdenie dotknutých záujmov a pritom mať neustále na pamäti nájdenie najlepšieho riešenia pre maloleté dieťa. V právnej teórii neexistuje definícia najlepšieho záujmu maloletého dieťaťa pre rozmanitosť života, ale prax ukazuje množstvo dôvodov, ktoré treba súdmi vyhodnotiť, aby bolo rozhodnuté správne. Najlepší záujem dieťaťa je pojmom pružným a adaptabilným. Treba ho prispôbiť a definovať podľa konkrétnej situácie dotknutého dieťaťa alebo detí, zohľadniť pritom ich osobný kontext, situáciu a potreby.

18. Odvolací súd po preskúmaní veci dospel k záveru, že odhliadnuc od nedostatočného odôvodnenia napadnutého rozsudku (napriek tomu, že z dokazovania vyplynulo, že maloletá je prakticky od jedného roku veku v osobnej starostlivosti matky, ktorá sa medzičasom znova vydala a s manželom vychovávajú nielen maloletú A., ale aj manželovho syna I. E., nar. XX.XX.XXXX z prvého manželstva a spoločného syna A. E., nar. XX.XX.XXXX, teda maloletá je začlenená do rodiny, ktorej všetci

členovia okrem nej nesú priezvisko E., s ktorými okolnosťami prípadu sa súd v odôvodnení svojho rozhodnutia nijako nevysporiadal, hoci ide o také okolnosti, ktoré súd pri tomto rozhodovaní nepochybne musí vziať do úvahy), je podľa názoru odvolacieho súdu zamietajúce rozhodnutie súdu predčasné, vychádzajúce z neúplného dokazovania, ktoré nedáva dostatočnú oporu pre vyslovenie záveru, ku ktorému dospel prvoinštančný súd. Pri jednotlivých rozhodnutiach je potrebné posudzovať najlepší záujem dieťaťa vo svetle špecifických okolností situácie konkrétneho dieťaťa, preto súd vždy musí vychádzať z dostatočného dokazovania, ktoré objasní všetky relevantné skutočnosti. V danom prípade súd svoje rozhodnutie vydal bez zistenia relevantných skutočností, súd nevykonal dokazovanie na zistenie, či tu skutočne nie sú okolnosti, ktoré by spôsobovali zhoršenie kvality života maloletého dieťaťa spojenej s jeho priezviskom (napr. nezistoval od učiteľov alebo vychovávateľov či skutočne v škole má maloletá problémy so svojím priezviskom), nepreveril si tiež, či skutočne manžel matky sa k otcovi správa agresívne (či tomu nie je naopak), ale predovšetkým súd rozhodol bez zisťovania názoru maloletej A.. Matka pritom v konaní uviedla, že práve maloletá prejavuje želanie zmeniť si priezvisko, túto požiadavku opakovane predostrela aj otcovi, otec má však pochybnosti, či táto myšlienka pochádza od maloletej a či je v jej záujme. Práve z uvedeného dôvodu matka súdu navrhla vypočuť maloletú, takisto aj otec uviedol, že ho zaujíma postoj dieťaťa k tejto otázke, ale súd prvej inštancie uvedený dôkaz zamietol ako nadbytočný keď prijal záver, že z výpovedí matky a otca je zrejмый postoj maloletého dieťaťa. Takýto postup prvoinštančného súdu nebol správny.

19. Žiada sa pripomenúť, že súdy síce nie sú povinné vykonať každý dôkaz, ktorý bol stranou konania navrhnutý, avšak treba mať na zreteli, že maloleté dieťa má právo vyjadriť samostatne a slobodne svoj názor vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú. Akékoľvek rozhodnutie, ktoré by nezohľadnilo názory dieťaťa alebo im nevenovalo primeranú pozornosť zodpovedajúcu veku a úrovni dieťaťa, upiera dieťaťu možnosť ovplyvniť určenie ich najlepšieho záujmu (viď uznesenie najvyššieho súdu z 22. júna 2016, sp. zn. 5 Cdo 492/2015). Podľa čl. 12 ods. 1 a 2 Dohovoru o právach dieťaťa, štáty, ktoré sú zmluvnou stranou Dohovoru, zabezpečujú dieťaťu, ktoré je schopné formulovať svoje vlastné názory, právo tieto názory slobodne vyjadrovať vo všetkých záležitostiach, ktoré sa ho dotýkajú, pričom sa názorom dieťaťa musí venovať patričná pozornosť zodpovedajúca jeho veku a úrovni. Podľa názoru odvolacieho súdu preto súd prvej inštancie svojím postupom pochybil, keďže tu ide o dieťa vo veku, kedy už nepochybne dokáže svoje názory dostatočne formulovať a navyše predmetom konania je taká záležitosť, ktorá sa bezprostredne týka každodenného života maloletej (dokonca podľa vyjadrenia matky táto iniciovala uvedené súdne konanie z vôle maloletej). Súd preto mal maloleté dieťa v zmysle § 116 CMP informovať o prebiehajúcim konaní, objasniť mu dôsledky súdneho rozhodnutia vo veci a vypočuť si jeho názor na vec. To neznamená, že súd by mal stanovisko dieťaťa bez ďalšieho prevziať a založiť svoje rozhodnutia iba na jeho prianí a nie na starostlivom a komplexnom posudzovaní jeho záujmov (por. rozsudok ESLP vo veci C. proti Fínsku zo dňa 9. mája 2006 č. 18249/02, body 57-59), avšak jedine vykonaním uvedeného dôkazu súd bude môcť zistiť, na akých dôvodoch spočíva želanie dieťaťa zmeniť priezvisko a až následne bude možné tieto dôvody vyhodnotiť z hľadiska ich relevancie (i autenticity) pre účely posúdenia najlepšieho záujmu maloletého dieťaťa.

20. Záverom odvolací súd zdôrazňuje, že mimosporové konanie je typické dominanciou princípu oficiality a princípu materiálnej pravdy. Tieto vyžadujú od súdu, aby zistil skutočný stav veci, teda v rámci dokazovania sa nemôže spoliehať len na dôkaznú iniciatívu účastníkov konania, ale aplikuje sa vyšetrovací, resp. vyhľadávací princíp civilného procesu. Preto je súd povinný vykonať aj iné dôkazy, ako navrhli účastníci konania, ak je to potrebné na zistenie skutočného stavu veci.

21. V súhrne vzhľadom na uvedené sa tak vec dostala do takej polohy, v ktorej by náprava pochybení súdu prvej inštancie vyžadovala takú mieru ingerencie odvolacieho súdu, ktorá by v skutočnosti mala za následok aj nahrádzanie činnosti súdu prvej inštancie, keď úlohou odvolacích súdov (napriek preneseniu na ne určitých činností vyžadovaných skôr od súdov prvej inštancie) je totiž stále prieskum správnosti rozhodnutí súdov prvej inštancie s prípadným doplnením dokazovania a nie vykonávanie základného dokazovania.

22. Nakoľko s poukazom na vyššie uvedené súd prvej inštancie náležite nezistoval všetky relevantné okolnosti potrebné pre posúdenie dôvodnosti návrhu, keď nevykonal dokazovanie nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci a tým neposúdil všetky do úvahy prichádzajúce rozhodné okolnosti daného prípadu, uprel maloletému dieťaťu možnosť ovplyvniť určenie jeho najlepšieho záujmu, pričom rozsudok ani dostatočne neodôvodnil, odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom výroku III. a závislom

výroku IV. o náhrade trov konania zrušil podľa § 389 ods. 1 písm. b), c) CSP a vec mu v zrušenom rozsahu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie § 391 ods. 1 CSP.

23. Úlohou prvoinštančného súdu bude náležite zistiť skutočný stav veci doplnením dokazovania ex offo vrátane zistenia názoru maloletého dieťaťa a na základe zisteného skutočného stavu veci rozhodnúť v najlepšom záujme maloletého dieťaťa, ktorý bude posúdený s prihliadnutím na všetky okolnosti prípadu, pričom súd svoje rozhodnutie náležite a riadne odôvodní. Odvolací súd pripomína, že rozhodnutie súdu ako orgánu verejnej moci nemusí byť totožné s očakávaniami a predstavami účastníka konania, ale z hľadiska odôvodnenia musí spĺňať parametre zákonného rozhodnutia v zmysle ustanovenia § 220 ods. 2 CSP a účastníkovi konania musí dať odpoveď na podstatné a zásadné otázky. V novom rozhodnutí rozhodne tiež o náhrade trov prvoinštančného i odvolacieho konania (§ 396 ods. 3 CSP).

24. Senát odvolacieho súdu rozhodnutie prijal pomerom hlasov 3:0, teda jednohlasne.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je podľa § 421 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prevej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).